

UTJECAJ OSTVARENIH CILJEVA STRATEGIJE EUROPA 2020 NA EKONOMSKI RAST (ODABRANIH) ČLANICA EU

Babić, Dženana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:224549>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Specijalistički diplomski stručni studij Ekonomika energije i okoliša

**UTJECAJ OSTVARENIH CILJEVA STRATEGIJE EUROPA
2020 NA EKONOMSKI RAST (ODABRANIH) ČLANICA EU**

Diplomski rad

Dženana Babić

Zagreb, rujan, 2020.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Specijalistički diplomski stručni studij Ekonomika energije i okoliša

**UTJECAJ OSTVARENIH CILJEVA STRATEGIJE EUROPA
2020 NA EKONOMSKI RAST (ODABRANIH) ČLANICA EU**

**THE IMPACT OF ACCOMPLISHED GOALS OF THE
EUROPE 2020 STRATEGY ON THE ECONOMIC GROWTH
OF (SELECTED) EU MEMBERS**

Diplomski rad

Studentica: Dženana Babić, 0067257904

Mentor: Doc. dr. sc. Lucija Rogić Dumančić

Zagreb, rujan, 2020.

DŽENANA BABIĆ

Ime i prezime studenta/ice

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je DIPLOMSKI RAD

(vrsta rada)

isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu, 29.06.2020.

Babić

(potpis)

SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI

Strategija Europa 2020 pokrenuta je 2010. godine kao inicijativa Europske unije koja bi kroz 5 zadanih ciljeva u području zapošljavanja, inovacija, obrazovanja, socijalne uključenosti i klime/energije koji se moraju postići do 2020. godine ostvarila ekonomski rast i razvoj svojih članica. Ciljevi strategije su slijedeći: 1. osigurati stopu zaposlenosti od 75% za osobe u dobi između 20 i 64 godine; 2. ulagati 3% europskog BDP-a u istraživanje i razvoj; 3. smanjiti emisije stakleničkih plinova za 20 ili čak 30% u usporedbi sa stanjem iz 1990., zadovoljiti 20% potreba za energijom iz obnovljivih izvora i povećati energetske učinkovitost za 20%; 4. smanjiti stopu prekida školovanja na manje od 10% te osigurati da najmanje 40% osoba između 30 i 34 godine završi tercijarno obrazovanje; 5. smanjiti broj ljudi na granici siromaštva i socijalne isključenosti za 20 milijuna.

Cilj ovog rada je objasniti koja je strategija prethodila Strategiji Europa 2020, prikazati ishode strategije određenih članica, te pojasniti strategiju Održiva Europa 2030.

Ključne riječi: Lisabonska strategija, strategija Europa 2020, Agenda 2030, globalni ciljevi, održivi razvoj

SUMMARY AND KEYWORDS

The Europe 2020 strategy was launched in 2010 as an initiative of the European Union which would achieve economic growth and development of its members through 5 set goals in the field of employment, innovation, education, social inclusion and climate/energy that must be achieved by 2020. The objectives of the strategy are as follows: 1. to ensure an employment rate of 75% for people between the ages of 20 and 64; 2. invest 3% of European GDP in research and development; 3. reduce greenhouse gas emissions by 20 or even 30% compared to 1990, meet 20% of energy needs from renewable sources and increase energy efficiency by 20%; 4. reduce the drop-out rate to less than 10% and ensure that at least 40% of people between the ages of 30 and 34 complete tertiary education; 5. reduce the number of people on the brink of poverty and social exclusion by 20 million.

This paper aims to explain which strategy preceded the Europe 2020 Strategy, to present the outcomes of the strategy of certain members, and to explain the Sustainable Europe 2030 strategy.

Keywords: Lisbon Strategy, Europe 2020 Strategy, Agenda 2030, global goals, sustainable development

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja.....	2
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	2
2. INICIJATIVA EU ZA EKONOMSKI RAST I RAZVOJ DRŽAVA ČLANICA.....	4
2.1. Lisabonska strategija kao prethodnica inicijative za strategiju Europa 2020	4
2.2. Strategija Europa 2020 kao reforma Lisabonske strategije za razvoj članica EU	8
2.3. Sličnosti i razlike strategije Europa 2020 i Lisabonske strategije.....	12
3. UTJECAJ STRATEGIJE EUROPA 2020 NA DRŽAVE ČLANICE EU.....	14
3.1. Provedba ciljeva Europa 2020 u zemljama mediteranske regije.....	14
3.2. Dostignuća zemalja pristupnica EU 2004.godine u provedbi ciljeva strategije Europa 2020	20
3.3. Njemačka i Austrija kao primjer uspješnog provođenja ciljeva strategije Europa 2020	25
3.4. Snalaženje najmlađe članice EU – Hrvatske u provedbi ciljeva strategije Europa 2020	29
4. EU KAO PREDVODNICA PROVEDBE PROGRAMA ODRŽIVOG RAZVOJA EUROPA 2030.....	32
4.1. Kritike Strategije 2020	32
4.2. Projekt 2030 kao globalni plan za održiv razvoj.....	32
5. ZAKLJUČAK.....	39
LITERATURA	41
POPIS TABLICA	45
ŽIVOTOPIS STUDENTICE	46

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Globalizacija, rastuća međunarodna konkurentnost, dinamičan razvoj ICT-a, rastuća uloga znanja i inovacija, demografski problemi i nedostatak resursa, stvorili su velike izazove za Europsku uniju. Strategija Europa 2020., agenda EU-a za pametan, održiv i uključiv rast, pojavila se kao odgovor na ekonomske izazove s kojima se Europa suočavala početkom ovog desetljeća. Stoga, predmet ovog rada je analiza ciljeva strategije Europa 2020 i usporedba napretka određenih država članica EU-a u ispunjavanju Strategije razmatrajući period od 2008. do 2019. godine. Dakle, jesu li države članice ostvarile određeni ekonomski rast s obzirom na ostvarenje određenih ciljeva strategije Europa 2020, prikazat će se u pet tematskih područja zapošljavanja, istraživanja i razvoja i inovacija, klimatskih promjena i energije, obrazovanja, siromaštva i socijalne isključenosti.

Cilj rada je prikazati nastanak strategije Europa 2020 i također njenih ciljeva kroz prikazivanje njezine prethodnice i njenih nedostataka koje je EU pokušala poboljšati novom strategijom Europa 2020. Sad kad se strategija približava kraju svog životnog ciklusa, jasno je da je strategija Europa 2020 dala važan doprinos socijalno-ekonomskom razvoju EU-a od pokretanja 2010. godine. Strategija Europa 2020 i njezini ciljevi otvorili su put Europi da vodi tranziciju ka gospodarstvu spremnom za budućnost te stvori temelje za zdraviji planet. Nastavljajući sa strategijom Europa 2020, Europska komisija ostaje predana pri provedbi Agende za održivi razvoj do 2030. godine, kako je utvrđeno u njenom referentnom dokumentu "DOKUMENT ZA RAZMATRANJE O ODRŽIVOJ EUROPI DO 2030".

Također, cilj je ne samo kronološki pokazati nastanak nove strategije, već i analitički prikazati i objasniti utjecaj strategije i njezinih ciljeva na države članice, te koliko su neke od njih bile uspješne u njihovom ostvarivanju i ispunjavanju. U tom segmentu, Eurostat će i dalje igrati ključnu ulogu u praćenju bitnih dokaza kako bi održivost mogla postati ključni element djelovanja u svakom području.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Metoda prikupljanja podataka u ovom radu jest prvenstveno čitanjem brojne literature poput članaka, knjiga i provjerenih internetskih stranica. Osim toga također i analiziranjem brojnih statističkih podataka, tablica i grafova. Prema tome, vidljivo je kako su izvori podataka ovog rada stručna literatura, te statistički podaci i tablice prvenstveno osim iz literature, sa stranice Eurostata.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad se sastoji od pet cjelina podijeljenih u 5 poglavlja. Prvo poglavlje je uvod. U uvodu se prikazuje cilj i predmet rada kojima se objašnjava tema istraživanja i njezina svrha. Osim toga, u uvodnom dijelu opisuju se metode prikupljanja podataka i izvori podataka koji su korišteni u radu. I kao zadnji dio uvoda objašnjena je struktura ovog rada i ukratko objašnjeno što se nalazi u nastavku ovog rada.

Drugo poglavlje je teorijskog karaktera. Objlašnja Lisabonsku strategiju, kako je do nje došlo, te koji su događaji utjecali na stvaranje nove strategije Europa 2020. Nadalje, objašnjava se strategija Europa 2020 i njezini glavni ciljevi, te se radi usporedba između Lisabonske strategije i strategije Europa 2020 u cilju prikazivanja sličnosti i razlika kako bi se uvidjela manjkavost Lisabonske strategije, te kako je Europska unija novom strategijom pokušala poboljšati i ojačati ekonomski razvoj država članica.

Treće poglavlje daje analitički prikaz utjecaja ciljeva strategije Europa 2020 na određene države članice Europske unije. Dakle, u trećem poglavlju u tablicama su prikazani ciljevi strategije Europa 2020 za svaku državu i koliko ih je određena država članica uspjela ostvariti prema čemu se može vidjeti koja od država članica je bila više ili manje uspješna u ostvarenju tih ciljeva. Također uz tablice se nalaze i njihova objašnjenja.

U četvrtom poglavlju radi se određena evaluacija strategije Europa 2020 i kroz to se daje kritika cijele strategije. Dakle, u ovom poglavlju se prikazuju manjkavosti ove strategije i koji ciljevi su najteže zadovoljeni i da li su oni realni s obzirom na mogućnosti svake od država članica Europske Unije. Također u ovom se poglavlju predstavlja i novi projekt Europske unije pod nazivom Europa 2030 koji bi trebao biti revizija strategije Europa 2020, te nadomjestiti sve

nedostatke prethodne strategije i zadati novi cilj državama članicama u svrhu njihovog ekonomskog rasta i razvoja.

I zadnje, peto poglavlje je zaključak. Ovo poglavlje predstavlja sažetak cijelog rada s prikazom njegovih glavnih dijelova s naglaskom na određene činjenice i podatke vezane za ostvarenje ciljeva država članica. Također u ovom dijelu referirat će se na to da li su članice uspjele i u kojoj mjeri ostvariti određene ciljeve.

2. INICIJATIVA EU ZA EKONOMSKI RAST I RAZVOJ DRŽAVA ČLANICA

2.1. Lisabonska strategija kao prethodnica inicijative za strategiju Europa 2020

Pariškim ugovorom 1951. godine kojim je oformljena Europska zajednica za ugljen i čelik (EZUČ), te ugovorom iz Rima iz 1957. godine kojim se osnivaju Europska zajednica za atomsku energiju (EURATOM) i Europska ekonomska zajednica (EEZ) šest država osnivačica (SR Njemačka, Francuska, Italija, Belgija, Nizozemska i Luksemburg) ostvarile su ideju suradnje država Europe (Jelovčić A., Horvat M., Munta M., Vidačak I., Čelap K., Dumančić L., 2018.).

Od samog osnutka Europske unije, vidljiv je jasan cilj da međusobnim udruživanjem nekolicina država članica ostvaruje benefite u gospodarskoj suradnji. Jedinствeno tržište omogućilo je neometano kretanje dobara, robe, usluga, novca i ljudi. Kako su godine odmicale, gospodarska unija se počela razvijati u smjeru brojnih područja politike koja su obuhvaćala klimatska pitanja, zaštitu okoliša, zdravstvo, pravosuđe, sigurnost, energije, znanja, itd.

Žudnja za napretkom rezultirala je određenim reformama koje su bile nužne. Jedna od reformi kao odgovor na krizu nakon referenduma održanih u Francuskoj i Nizozemskoj je tzv. Reformski ugovor. On se sada naziva Lisabonski ugovor, zahvaljujući mjestu gdje je 31. prosinca 2007. potpisan na iscrpljujućem samitu Europskog vijeća (Čapeta, T., 2010). Lisabonski ugovor tj. Lisabonska strategija, koju su u ožujku 2000. godine pokrenuli čelnici država i vlada članica Europske unije, ima za cilj da Europa postane „najkonkurentnije i najdinamičnije gospodarstvo svijeta utemeljeno na znanju, te sposobno za održivi gospodarski rast, s najvećom stopom zaposlenosti i snažnom gospodarskom i socijalnom kohezijom“ (Klepač-Pogrmilović, B. 2011).

Strategija je dakle ambiciozan politički projekt koja za cilj ima napredak u području ekonomije, zapošljavanja i socijalne politike. Uz pomoć strategije pokušalo se pronaći adekvatno rješenje za stagnirajući ekonomski rast u Europi. Namjera je bila pronaći rješenje za stagnaciju gospodarskog rasta u EU, formuliranjem političkih inicijativa koje su trebale provesti sve države članice. Strategija je predstavljala ambiciozni desetogodišnji program reformi koji je tražio odgovore na globalne izazove poput napretka SAD-a i Japana temeljenu na "novom"

znanju ekonomije i njihove dominacije na polju informacija i komunikacijskih tehnologija. Promicao je integraciju socijalne i ekonomske politike uz istovremeno fokusiranje na jačanju istraživačkog kapaciteta EU-a, poboljšavajući unutarnje tržište, promicanje poduzetništva, fiskalne konsolidacije i održivosti financija, poticanje napretka unutar tehnologija informacijskog društva, razvoj aktivnih politika zapošljavanja i modernizacija sustava socijalne zaštite. Lisabonska strategija trebala je poboljšati gospodarstvo EU-a i potaknuti zapošljavanje približavanjem određenim ciljevima, poput stvaranja unutarnjeg tržišta usluga, smanjenje administrativnog tereta, poboljšanje ljudskog kapitala, dostizanje cilja povišenje razine izdataka za istraživanje i razvoj na 3% BDP-a i podizanje razine stopa zaposlenosti na 70%.

Europa se potpisom Lisabonskog ugovora suočila s nizom izazova. Naredno desetljeće morati će rekonstruirati politike i programe država članica i fokusirati se na rezultate. Lansiranje i prvi period Lisabonske strategije 2000.-2004. godine temelji se na tri stupa, poznata kao "trokut" (European Parliament 2010.):

1. Ekonomski stup koji priprema teren za prijelaz na konkurentnu, dinamičnu ekonomiju utemeljenu na znanju;
2. Socijalni stup dizajniran za modernizaciju europskog socijalnog modela investirajući u ljudske resurse i borbu protiv socijalne isključenosti;
3. Stupanj zaštite okoliša koji naglašava da europski gospodarski rast mora biti u skladu s uravnoteženom uporabom prirodnih resursa.

Ekonomski stup odnosno ekonomski segment ima naglasak na potrebu da se stalno prilagođava promjenama u informacijskom društvu te ističe važnost poticanja istraživanja i razvoja. Za postizanje socijalnog stupa potrebno je ulagati u ljudske resurse tj. poticati obrazovanje i naravno ulagati u njega. Kako bi, kako je već navedeno Europa postala gospodarstvo utemeljeno na znanju, potrebno je provoditi aktivnu politiku zapošljavanja koja bi vjerojatno donijela ohrabrujuće rezultate u tom pravcu. Nadalje, ekološki segment je danas jedan od rastućih problema i od iznimne je važnosti da se gospodarski rast uskladi s razumnom upotrebom prirodnih resursa, što znači da moramo postati društvo koje učinkovitije koristi resurse.

Lisabonsko vijeće je 2000. godine apeliralo na djelovanje u 5 područja, i to posebno (European Parliament, 2010.):

1. Tehnološki izazovi: EU bi trebala ulagati u ICT (*Information and communications technology*) i digitalnu ekonomiju putem sigurnog širokopojasnog pristupa internetu;
2. Ekonomija znanja: broj učenika koji završavaju srednju školu treba podići te bi trebalo bolje koordinirati napore u istraživanju;
3. Konkurencija: unutarnje tržište trebalo bi imati koristi od liberalizacije mrežne industrije i treba poticati poduzetništvo;
4. Financijska i makroekonomska politika: tržišta s rizičnim kapitalom trebala bi biti dublje integrirana i Pakt za stabilnost i rast treba biti povezan s ciljevima rasta i zapošljavanja;
5. Europski socijalni model: to bi trebalo modernizirati sudjelovanjem u rad koji se potiče i zajamčene održive mirovine i socijalne stabilnosti.

Provedba ovih ciljeva možda je definirana Lisabonskom strategijom, ali izvršenje tih ciljeva je u potpunoj nadležnosti samih država članica. Sukladno tome, određeno je da će se svako proljeće održavati sastanak na kojem bi se iznosile provedbe i dostignuća Lisabonske strategije. Formirano je i povjerenstvo kojem je bilo povjereno sastavljanje godišnjeg zbirnog izvješća o napretku.

Europska komisija i Vijeće utvrdili su mehanizam za provedbu Strategije pod nazivom Otvorena metoda koordinacije (*Open Method of Coordination*). Ta se metoda bazira na suradnji među državama članicama koje provode ciljeve Strategije. Otvorena metoda koordinacije zasniva se na zajedničkom utvrđivanju ciljeva, zajedničkom odabiru pokazatelja te usporedbi ciljeva ostvarenih u državama članicama i razmjeni informacija o primijenjenim rješenjima (Kesner-Škreb, M. 2007).

Ubrzo nakon potpisa Lisabonske strategije, pokrenuta je otvorena metoda koordinacije u ukupno 11 područja politike, uključujući istraživanja, obrazovanje, socijalnu zaštitu, zapošljavanje, politiku zaštite okoliša i informiranje društva. No, Lisabonska strategija je na žalost dostavila razočaravajuće rezultate. Uzrok tome je vrlo lako moguće previše ciljeva, nejasna podjela odgovornosti pa i vjerojatno slaba koordinacija. Stoga je 2005. godine izvješće koje je sadržavalo analizu provedbe Lisabonske strategije bilo prekretnica za restrukturiranu agendu. Korigirana Lisabonska strategija bazirala se na partnerstvo između EU institucija i

država članica te je naglasak bio stavljan na rast i povećanje radnih mjesta tj. zapošljavanje. Iz toga proizlazi priprema za trogodišnji Nacionalni program reformi, specifično sredstvo za prilagodbu strategije nacionalnim okolnostima država članica.

Prva faza provedbe Lisabonske strategije bila je usredotočena na: provođenje zaključaka Europskog vijeća iz Lisabona o instrumentima politike EU-a; dodajući dimenziju okoliša i izrađivanjem pristupa o održivom razvoju. Što se tiče mehanizama provedbe, dogovoreno je da Europsko vijeće bi preuzelo istaknutu ulogu vođenja i koordinacije i osigurati ukupnu usklađenost i učinkovito praćenje napretka u provedbi ciljeva strategije. Sukladno tome, navedeno je da će Europsko vijeće održavati sastanak svakog proljeća na kojem će se pratiti napredak provedbe Lisabonske strategije.

U proljeće 2008. godine Europsko vijeće je odlučilo ponovo revidirati Lisabonsku strategiju i njene rezultate te odlučuje pokrenuti treći ciklus Strategije (2008-2010). Međutim, nove smjernice naglašavale su da će fokus novog ciklusa biti na provedbi. Stoga je Europsko vijeće pozvalo Komisiju, Europski parlament i Vijeće, u okviru svojih sfera nadležnosti, da nastave rad na 10 ciljeva utvrđenih u CLP-u, koji pruža program strateške reforme za dio obnovljene Lisabonske strategije.

Sve u svemu, ovaj novi lisabonski ciklus stavio je jači naglasak na okoliš, klimatske promjene i energiju, socijalne aspekte. Prema Europskoj komisiji, reforme dogovorene u lisabonskom okviru dale su određenu korist, uključujući povećanje zaposlenosti, dinamičnije poslovno okruženje, veći izbor za potrošače i održiviju budućnost. Međutim, strategija nije bila dovoljno usredotočena na kritične elemente koji su igrali ključnu ulogu u nastanku financijske krize, poput snažnog nadzora i sistemskog rizika na financijskim tržištima, špekulativnih mjehurića i kreditnog potrošača što je u nekim državama članicama, u kombinaciji s plaćama koje nadmašuju porast produktivnosti, potaknulo visoke deficite na tekućem računu.

Ideje su bile uspostavljene klasičnim weberijanskim pristupom, odnosno na interesima (BARBIER, J.-C., 2012). Glavni akteri se konačno uključuju u borbu na razini EU-a radi kontrole nad diskursom i formalno dogovaranjem u relevantnim arenama - Komisija, Vijeće, države članice; relevantni formalni odbori (kao što je, na primjer, odbor za socijalnu zaštitu) i glavni generalni direktorat, Europski parlament, a o socijalnom da i ne govorimo, partnerske organizacije i nevladine organizacije. Pojedinci također igraju ulogu političkog poduzetnika i članovi su nadnacionalne skupine vrhunskih političara. To nije samo koordinacijska funkcija

diskursa već je to dragocjena pozicija, jer ju kasnije mogu koristiti kao resurs u raznim situacijama, na razini EU-a i na nacionalnoj razini.

Prema svemu ovome možemo identificirati tri razdoblja koja su dovela do stvaranja strategije Europa 2020: (1) prvo je započelo s razdobljem inovativnog stvaranja socijalne politike sredinom i krajem 1990-ih, glavni politički proces bio je EES, kasnije inkorporiran u širu prvu fazu "Lisabonske strategije". (2) Drugo razdoblje počinje od 2005. godine, kada su različiti procesi, nakon njihove 'evaluacije' reformirani i "usmjereni". Ovo je razdoblje završilo s prvim fazama krize. (3) Novo razdoblje, obilježeno koordinativnim diskursom dokumenata „Europa 2020“ koje je započelo 2010. godine (BARBIER, J.-C.,2012).

2.2. Strategija Europa 2020 kao reforma Lisabonske strategije za razvoj članica EU

Europa 2020. strategija je EU-a koja se temelji na tri važna prioriteta. Oni su usko povezani i nastoje pomoći EU i svim državama članicama da dosegnu visoku razinu produktivnosti, zaposlenosti i socijalne kohezije. Ova se strategija uglavnom temelji na stvaranju pametne, održive i inkluzivne europske ekonomije. Definirano je pet različitih ciljeva kako bi se postigli oni prioriteti, koje će sve države članice ostvariti do 2020. godine. Ti su ciljevi povezani s zapošljavanjem, inovacijama, obrazovanjem, socijalnom uključenosti i klimatskim promjenama / energijom.

Ova je europska strategija usmjerena ne samo na to da EU prevlada ekonomsku krizu, već i na rješavanje glavnih nedostataka u europskom rastu, kako bi se postigao pametan, održiv i uključiv rast. Program Obzor 2020. bit će jedan od instrumenata financiranja koji će uglavnom potaknuti europski rast u pogledu istraživanja i razvoja.

Strategija Europa 2020 iznosi tri prioriteta koji se međusobno nadovezuju i jačaju kako bi Europa postala pametnije, održivije i bolje mjesto za živjeti. Predviđa prijelaz na pametan rast kroz razvoj gospodarstva temeljenog na znanju, istraživanju i inovacijama. Cilj održivog rasta odnosi se na promicanje učinkovitijeg korištenja resursa, zelenijeg i konkurentnijeg tržišta. Prioritet inkluzivnog rasta obuhvaća politike usmjerene na poticanje otvaranja novih radnih mjesta i smanjenje siromaštva. Ovi se prioriteti smatraju ključnim za osposobljavanje europskog gospodarstva za budućnost i za postizanje većih rezultata za zapošljavanje i produktivnost.

U okviru tri prioriteta područja EU je usvojila pet glavnih ciljeva, a to su zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene i energija, obrazovanje i siromaštvo, te socijalna isključenost (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Glavni ciljevi na razini EU su: povećanje stope zaposlenosti stanovništva u dobi od 20 do 64 godine na najmanje 75%, povećanje kombiniranih javnih i privatnih ulaganja u istraživanje i razvoj na 3% BDP-a, klimatske promjene i energetske ciljevi, poput smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 20% u usporedbi s razinama iz 1990., povećanje udjela obnovljive energije i povećanje energetske učinkovitosti za 20%. Zatim smanjenje stope napuštanja škole na manje od 10% i povećanje udjela stanovništva u dobi 30–34 nakon završenog tercijarnog obrazovanja do najmanje 40%, podizanje barem 20 milijuna ljudi iz rizika siromaštva ili socijalne isključenosti (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Glavni ciljevi EU prevedeni su u nacionalne ciljeve. Oni odražavaju podatke svake države članice i razinu ambicije koju su sposobni dosegnuti kao dio napora na nivou cijele EU za provedbu strategije Europa 2020. Međutim, u nekim slučajevima nacionalni ciljevi nisu dovoljno ambiciozni da bi kumulativno postigli ambicije na razini EU-a. Ispunjavanje svih nacionalnih ciljeva na području na primjer, zapošljavanja doveli bi sveukupno stopu zaposlenosti u EU-28 do 74%, što je i dalje jedan postotni bod ispod cilja Europa 2020 od 75% (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Zapošljavanje i ostala pitanja tržišta rada su u središtu društvenih i političkih rasprava unutar EU. Zapošljavanje je presudno za osiguravanje odgovarajućeg životnog standarda i osiguravanje osnova za postizanje osobnih ciljeva i težnji. Štoviše, zapošljavanje doprinosi ekonomskom razvitku, kvaliteti života i socijalnoj uključenosti, čineći je temeljem društveno-ekonomskog razvoja i dobrobiti. Posljedica smanjenja radne snage EU-a su demografske promjene. To znači manji broj zaposlenih sada potpomaže sve veći broj uzdržavanih ljudi. Ovo stavlja održivost europskog socijalnog modela, sustav socijalne skrbi, gospodarski rast i javne financije u rizik (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Uz to, nedavna gospodarska kriza smanjila je stalne dobitke u gospodarskom rastu i stvaranju novih radnih mjesta ostvarenih u prošlom desetljeću, razotkrivajući strukturne slabosti u ekonomiji EU. Istodobno, globalni izazovi se povećavaju i konkurencija gospodarstava u usponu poput Kine i Indije je u porastu. Suočavanje s izazovima starenja stanovništva i uz rastuću globalnu konkurenciju, EU mora u potpunosti iskoristiti svoj radni potencijal.

Strategija Europa 2020. stavila je snažan naglasak na stvaranje novih radnih mjesta. Taj cilj podupire tzv. ‘Paket za zapošljavanje’, koji nastoji stvoriti više boljih radnih mjesta u cijeloj EU (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Istraživanje i razvoj i inovacije ključne su komponente politike Strategije Europa 2020. Ulaganje u istraživanje i razvoj i inovacije, poticanjem povećanja ili značajnog poboljšanja kvalitete inovativne robe i usluga, doprinosi pametnom rastu i također podupire cilj stvaranja radnih mjesta. Utiranjem puta prema povećanoj industrijskoj konkurentnosti, produktivnosti rada i učinkovitijem korištenju resursa, također se jača cilj održivog rasta. Posebno je glavna inicijativa „Unija inovacija“ strategije Europske unije koja ima za cilj stvoriti inovacijsko okruženje za EU istraživače i poduzetnike koji će lakše izvrsne ideje pretvoriti u proizvode i usluge. Istraživanje i razvoj i inovacije doprinose dobrom funkcioniranju gospodarstva temeljenog na znanju. O dobrobiti stanovništva EU-a također ovisi pronalaze li se znanstvena i tehnička rješenja u globalnim društvenim izazovima poput promjena klime i čistoće okoliša, energije, sigurnosti i aktivnog i zdravog starenja (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Promjenom vremenskih obrazaca, degradirajući prirodni ekosustavi, nekontrolirane klimatske promjene prijete temeljima na kojima se gradi moderno društvo. Potrebno je izbjegavati opasne razine zagrijavanja, a EU ima predan rad na ograničavanju srednjeg porasta globalne temperature za 2°C iznad predindustrijske razine. Doprinijeti ovome globalnom cilju znači da se EU obvezala kontinuirano smanjivati količinu stakleničkih plinova koje emitira. Strategija Europa 2020 obnovila je ovu obvezu, imajući za cilj pretvoriti EU u takozvanu „nisku ekonomiju ugljika“ koje je kompatibilna s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova za 80–90% do 2050. godine u usporedbi s 1990. godinom. Između svih stakleničkih plinova, emisije ugljičnog dioksida (CO₂) su najzastupljeniji, što čini oko 80% emisija stakleničkih plinova u EU u 2012. Ostali staklenički plinovi uključuju dušikov monoksid, metan i fluorirani plinovi (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Prijelaz prema nisko-ugljičnom gospodarstvu je ne samo strategija za sprečavanje katastrofalne klimatske promjene već klimatske i energetske politike doprinose ključnom cilju strategije Europa 2020. A to je omogućiti održivi rast. Gospodarstvo s niskim udjelom ugljika također generira šire društveno-ekonomske koristi. Smanjuje energetske ovisnosti zamjenom dijelova uvoza fosilnih goriva u EU domaćim resursima. Klimatske i energetske politike pomažu u smanjenju rizika zagađenja zraka i zdravstvenih problema. To smanjuje zdravstvene troškove

i povećava se blagostanje, posebno u gradovima (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Obrazovanje i osposobljavanje leže u središtu Strategije Europa 2020 i na njih se gleda kao na ključne pokretače za rast i radna mjesta. Nedavna gospodarska kriza zajedno sa starenjem stanovništva, dva su važna izazova koja mijenjaju kontekst u kojem djeluju obrazovni sustavi. Istovremeno obrazovanje i osposobljavanje pomažu u jačanju produktivnosti, inovativnosti i konkurentnosti (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Danas se srednjoškolsko obrazovanje smatra minimalnom poželjnom razinom obrazovanja za građane EU. Mladima koji prerano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje nedostaje vještina i u tome leži rizik suočavanja s ozbiljnim, konstantnim problemima na tržištu rada. Rano napuštanje obrazovanja i osposobljavanja, dovodi do toga da oni koji ulaze u posao na tržištu je vjerojatnije da će biti na nesigurnim i nisko plaćenim poslovima i da će se oslanjati na socijalnu pomoć i druge socijalne programe. Također je manja vjerojatnost da će biti aktivni građani ili da će se baviti cjeloživotnim učenjem (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

Nadalje, tercijarno obrazovanje, pruža visoko kvalificirani ljudski kapital. Nedostatak ovih vještina predstavlja ozbiljnu prepreku gospodarskom rastu i zapošljavanju u periodu brzog tehnološkog napretka, konstantno rastuće globalne konkurencije i potražnje na tržištu rada. Strategija Europa 2020, kroz svoj 'pametni rast' kao prioritet ima borbu protiv ranog napuštanja škole i podizanje razine tercijarnog obrazovanja (Statistical Office Of The European Communities, 2015).

2.3. Sličnosti i razlike strategije Europa 2020 i Lisabonske strategije

Prvenstveno je važno navesti kako je od samog osnutka Europske zajednice za ugljen i čelik, pa sve do osnutka Europske unije, glavni cilj bio ekonomski rast država članica i stvaranje jedinstvenog konkurentnog tržišta na globalnoj razini. Upravo iz tog razloga, od samih početaka, sve politike Europske unije težile su tome. Naravno, uz mnoge izazove koji su se s godinama pojavljivali, tako su se i politike EU nadograđivale i širile svoj spektar unutar određenih ciljeva.

Upravo iz te opravdanosti, strategije koje su uslijedile pretežno su imale iste ili slične ciljeve, pa tako i Lisabonska strategija i strategija Europa 2020. Sličnosti ovih dviju strategija su u tome što su kao što je već navedeno, težile ostvarenju konkurentnog tržišta i ekonomskog rasta država članica. Također važno je navesti kako ove dvije strategije njihovi ciljevi čine sličnima. Dakle, obje strategije za cilj imaju ekonomski rast i razvoj temeljen na znanju, smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti, te zaštita i očuvanje okoliša.

Iako su ove dvije strategije slične po ciljevima, također unutar tih ciljeva postoje nijanse i određene razlike. Razlog tome jest to što je strategija Europa 2020 nadogradnja Lisabonske strategije, pa iz tog razloga možemo vidjeti kako su određeni ciljevi više definirani i prošireni unutar nove strategije Europa 2020. Dakle, razlike su vidljive u tome što je pitanje ekonomskog razvoja jasnije definirano na način da je osim tehnološkog razvitka bitno otvaranje novih radnih mjesta te će se time pokušati ostvariti što višu stopu zaposlenosti unutar EU. Iako se u obje strategije ekonomski razvoj temelji na znanju, kod strategije Europa 2020 smatra se kako je potrebno prvenstveno spriječiti djecu od odustajanja od školovanja i motivirati ih na što višu razinu školovanja od srednje škole ili barem cjeloživotno školovanje.

Osim toga, veća se važnost pridaje i istraživanjima i znanstvenicima pa se time ulaže i u sam njihov rad i naravno njihovo obrazovanje. Tržište se prilagođava svakodnevnim novim standardima i tehnološkim naprecima kako bi išlo u korak s ostatkom velikih ekonomija u svijetu. Što se tiče socijalne isključenosti i siromaštva, povezano je usko sa sistemom zapošljavanja. Pokušava se motivirati građane na potragu za poslom i pokušava im se osigurati radno mjesto te pomoć u dodatnom školovanju. Na taj način se smanjuje i siromaštvo unutar država članica. I zadnja razlika jest očuvanje okoliša. Iako se Lisabonska strategija nije toliko posvetila očuvanju okoliša, strategija Europa 2020 više ulaže u potragu za načinima proizvodnje za smanjenje nastajanja stakleničkih plinova i svih ostalih načina zagađenja

okoliša uzrokovanih ljudskim djelovanjima. Također prema novoj strategiji, smatra se kako pronalasci novih načina proizvodnje mogu dovesti i do stvaranja novih radnih mjesta i zanimanja.

3. UTJECAJ STRATEGIJE EUROPA 2020 NA DRŽAVE ČLANICE EU

3.1. Provedba ciljeva Europa 2020 u zemljama mediteranske regije

Povodeći se strategijom Europa 2020, Portugal i Europska komisija sklopili su ugovor o partnerstvu pod nazivom „Portugal 2020“. Ovaj ugovor okuplja aktivnosti pet europskih strukturnih i investicijskih fondova - Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Europski socijalni fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Europski fond pomorstva i ribarstva - koji definiraju programska načela koja sadrže ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu razvojnu politiku za promicanje u Portugalu između 2014. i 2020. godine (Portugal 2020, O que é o Portugal 2020, 2020).

S obzirom da Portugal prima 25 milijardi eura do 2020. godine, u tu je svrhu definirao Tematske ciljeve za poticanje rasta i otvaranje radnih mjesta, intervencije potrebne za njihovo postizanje te postignuća i rezultate koji se očekuju tim financiranjem kako bi postigao ciljeve definirane europskom strategijom (Portugal, 4best New Media Studio, 2020).

Tablica 1 Pregled rezultata Republike Portugal

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	73,1%	69,1%	70,6%	73,4%	75,4%	76,1%	75,0%	75,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	1,44%	1,24%	1,28%	1,32%	1,36%		3,0%	2,7%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	131,10	118,01	115,32	123,78	118,9		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	22,943%	30,514%	30,865%	30,611%	30,322%		20,0%	31,0%

Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	23,59	21,64	21,76	22,82	22,64		1483	22,5
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									
Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	34,9%	13,7%	14,0%	12,6%	11,8%	10,6%	10%	10,0%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	21,6%	31,9%	34,6%	33,5%	33,5%	36,2%	40%	40%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijete siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		7	-163	-359	-535	-543	-20.000	-200

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Pregledom rezultata republike Portugal dolazi se do zaključka kako je ostvarila dobar dio ciljeva. Nacionalni cilj od 75% za postotak zaposlenog stanovništva u dobi od 20 do 64 godine ostvarila je 2018. godine te je također 2019. godine bilježila porast. Ulaganje dijela BDP-a u istraživanje i razvoj je još uvijek na niskoj razini čak i za nacionalni cilj od 2,7%, iako se iz godine u godinu bilježi lagani porast.

Klimatske promjene i energetska održivost dosegle su samo jedan cilj, a to je o smanjenju potrošnje primarne energije. Udio OIE (obnovljivih izvora energije) u bruto konačnoj potrošnji energije je blizu zadanog cilja dok je smanjenje emisija stakleničkih plinova još daleko od ostvarenja cilja EU-a.

U segmentu obrazovanja dostignut je cilj smanjenja preranog napuštanja školovanja dok je postotak stanovništva u dobi od 30 do 34 godine koji završavaju tercijarno obrazovanje blizu zadanog cilja. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti definitivno je najbolje ostvaren cilj. Nacionalni cilj od 200 tisuća ljudi koji su spašeni od siromaštva ili socijalne isključenosti je premašen te je u 2019. godini iznosio 543 tisuće.

Tablica 2 Pregled rezultata Republike Španjolske

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	68,5%	62,0%	63,9%	65,5%	67,0%	68,0%	75,0%	74,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	1,33%	1,22%	1,19%	1,21%	1,24%		3,0%	2,0%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	144,77	119,83	116,51	121,49	119,7		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	10,737%	16,228%	17,427%	17,563%	17,453%		20,0%	20,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	134,44	118,60	119,29	125,79	124,63		1483	119,8
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									
Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	31,7%	20,0%	19,0%	18,3%	17,9%	17,3%	10%	15,0%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	41,3%	40,9%	40,1%	41,2%	42,4%	44,7%	40%	44%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		2.389	2.040	1.450	1.261	979	-20.000	-1.400

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Španjolska je za razliku od prethodno prikazane države Portugal, potpuno podbacila. Od nacionalnih ciljeva koji su zadani, dostigla je jedino cilj u segmentu obrazovanja. U 2019. godini se udio diplomanata povećao na 44,7% što je visoko iznad cilja EU-a i nedaleko od nacionalnog cilja.

Stopa zaposlenosti za dobnu skupinu od 20 do 64 godine porasla je na 68,0% što je 6 postotnih bodova ispod nacionalnog cilja. Ukupne investicije iz BDP-a za istraživanje i razvoj od 1,24%, postizanje nacionalnog cilja od 2% u 2020. godini ostaje praktički nedostižno.

Emisija stakleničkih plinova je još uvijek na jako visokoj razini, dok je s udjelom obnovljive energije od 17,453% i potrošnjom primarne energije od 124,63 Mtoe još uvijek daleko od bilo kakvog ostvarenja cilja. Iako se broj ljudi u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti smanjio u 2019. godini u usporedbi s prethodnih 5 godina, cilj o 1.400.000 ljudi manje je daleko izvan dosega.

Tablica 3 Pregled rezultata Republike Italije

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	62,9%	60,5%	61,6%	62,3%	63,0%	63,5%	75,0%	67,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	1,16%	1,34%	1,37%	1,37%	1,39%		3,0%	1,5%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	108,88	86,3	85,8	85,05	84,4		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	11,492%	17,525%	17,415%	18,267%	17,775%		20,0%	17,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	176,12	149,12	147,97	148,95	147,24		1483	158
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									
Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	19,6%	14,7%	13,8%	14,0%	14,5%	13,5%	10%	16,0%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	19,2%	25,3%	26,2%	26,9%	27,8%	27,6%	40%	26%

Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti										
Ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		2.387	3.055	2.325	1.360		-	20.000	-2.200

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Što se tiče Italije, najnoviji podaci pokazuju kako je stopa zaposlenosti porasla na 63,5% ali je još uvijek niža od nacionalnog cilja i znatno ispod prosjeka EU-a. Po pitanju cilja ulaganja u istraživanje i razvoj postigla je ograničen, jedva vidljiv napredak posljednjih godina i nije na putu da ispuni svoj cilj.

Italija je na putu da ispuni svoj cilj emisije stakleničkih plinova za 2020. godinu. U 2017. godini ostvarila je nacionalni cilj udjela obnovljive energije u konačnoj potrošnji energije, no međutim Italiji su potrebni daljnji naponi kako bi ostvarila cilj energetske učinkovitosti za 2020. godinu.

Stopa ranog napuštanja obrazovanja u 2019. bila je 13,5%, ispod talijanskog cilja Europa 2020, ali iznad cilja EU od 10%. Sa 27,6% u 2019. godini, udio stanovništva od 30 do 34 godine sa završenim tercijskim obrazovanjem bio je u skladu s nacionalnim ciljem, no međutim dosta niži od zadanog cilja za EU. Broj ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost znatno se povećao, umjesto da se smanji.

Tablica 4 Pregled rezultata Republike Grčke

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	66,3 %	54,9%	56,2%	57,8%	59,5%	61,2 %	75,0%	70,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	0,66 %	0,96%	0,99%	1,13%	1,18%		3,0%	1,2%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	127,41	92,98	89,74	93,62	90,8		80	

Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	8,183 %	15,690 %	15,390 %	16,951 %	18,002 %		20,0%	18,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	30,35	23,23	22,90	23,12	22,42		1483	24,7
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									
Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	11,8 %	7,9%	6,2%	6,0%	4,7%	4,1%	10%	10,0%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	25,7 %	40,4%	42,7%	43,7%	44,3%	43,1 %	40%	32%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		782	743	655	302	116	-20.000	-450

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 20 do 64 godine 2008. godine iznosila je 66,3%. Naredne godine uslijedio je trend pada zaposlenosti, tako da 2019. godine Grčka nije dosegla razinu iz 2008. godine niti ostvarila nacionalni cilj. Prema navedenim podacima, Grčka je 2018. godine ostvarila intenzitet istraživanja i razvoja od 1,18% BDP-a te je vrlo vjerojatno moguće da je u 2019. godini realizirala zadani nacionalni cilj od 1,2%.

Razmatrajući rezultate smanjenja emisije stakleničkih plinova u 2018. godini, postoji mogućnost da u 2020. godini Grčka ostvari cilj EU o smanjenju za 20%. Udio obnovljive energije u Grčkoj iznosio je 18,002% u 2018. Iako je dostignut nacionalni cilj, potrebni su daljnji napor kako bi se postigao cilj za 2020. godinu. Sa potrošnjom od 22,42 Mtoe, Grčka je na putu da ispuni svoje ciljeve primarne potrošnje energije za 2020. godinu.

Gledajući rezultate udjela stanovništva u dobi od 18 do 24 godine koji su prerano napustili školovanje dolazi se do zaključka kako je u Grčkoj prisutan jedan osnažujući trend gdje se iz godine u godinu smanjuje broj stanovništva koji napušta školovanje. Udio stanovništva od 44,1% u 2019. godini koji je završio visoko obrazovanje je znatno iznad nacionalnog i EU cilja.

Grčka se obvezala kako će 450 tisuća ljudi izbaviti iz siromaštva ili socijalne isključenosti do 2020. godine, referirajući se na početnu 2008. godinu. Grčka je daleko od postizanja svog cilja

jer je u 2019. godini još uvijek 116 tisuća ljudi živjelo u opasnosti od siromaštva u odnosu na 2008. godinu.

3.2. Dostignuća zemalja pristupnica EU 2004.godine u provedbi ciljeva strategije Europa 2020

Najveće širenje Europske unije, u smislu teritorija, broja država i stanovništva, dogodilo se 1. svibnja 2004. godine kada su se između ostalih članica, pridružile Češka, Poljska, Slovačka i Slovenija (European Union 2016).

U ovom poglavlju prikazat će se rezultati navedenih članica te koliko su bile uspješne u provođenju ciljeva strategije Europa 2020.

Tablica 5 Pregled rezultata Republike Češke

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	72,4 %	74,8%	76,7%	78,5%	79,9%	80,3 %	75,0%	75,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	1,24 %	1,93%	1,68%	1,79%	1,93%		3,0%	1,0%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	74,28	65,13	66,06	65,56	64,8		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	8,674 %	15,073 %	14,930 %	14,803 %	15,150 %		20,0%	13,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	42,5	39,74	40,04	40,35	40,39		1483	39,6
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									

Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	5,6%	6,2%	6,6%	6,7%	6,2%	6,7%	10%	5,5%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	15,4%	30,1%	32,8%	34,2%	33,7%	35,1%	40%	32%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		-122	-191	-299	-302	-260	-20.000	-100

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Stopa zaposlenosti (20-64) porasla je na rekordno visoku razinu od 80,3% u 2019. godini i time premašila nacionalni i cilj EU za 2020. godinu. Intenzitet istraživanja i razvoja u Češkoj je iznosio 1,93% te dosego nacionalni cilj, ali i dalje je nešto niži od cilja EU.

Češka je gledajući navedene podatke uložila velike napore i smanjila emisiju stakleničkih plinova na puno nižu razinu od cilja EU. Prema podacima iz 2018. godine postigla je udio od 15,150% energije iz obnovljivih izvora u bruto konačnoj potrošnji. Time je premašila nacionalni cilj i približila se ostvarenju cilja EU. Energetska učinkovitost od 40,39 Mtoe je nešto iznad nacionalnog cilja od 39,6 Mtoe.

Smanjenje stope prekida školovanja 2008. godine je bila najbliže ostvarenju nacionalnog cilja za 2020. godinu, no do 2019. godine je bilježila trend rasta te je sa 6,7% još uvijek iznad nacionalnog cilja od 5,5%. No međutim, udio 30-34 godišnjih tercijarnih diplomanata dosego je 35,1% i time prešao nacionalni cilj, ali još uvijek nije blizu ispunjenja cilja EU za 2020. godinu. Broj ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost kontinuirano je u padu od 2008. godine, te je nacionalni cilj u 2019. godini premašen za 160.000 ljudi koji su spašeni od siromaštva ili socijalne isključenosti.

Tablica 6 Pregled rezultata Republike Poljske

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	65,0%	67,8%	69,3%	70,9%	72,2%	73,0%	75,0%	71,0%

3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	0,60 %	1,00%	0,96%	1,03%	1,21%		3,0%	1,7%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	87,17	82,73	84,56	87,7	87,4		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	7,713 %	11,743 %	11,267 %	10,964 %	11,284 %		20,0%	15,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	93,09	90,06	94,83	99,16	101,06		1483	96,4
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									
Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	5,0%	5,3%	5,2%	5,0%	4,8%	5,2%	10%	4,5%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	29,7 %	43,4%	44,6%	45,7%	45,7%	46,6 %	40%	45%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		-2.731	-3.270	-4.218	-4.516	-4.800	-20.000	-1.500

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

U 2019. je stopa zaposlenosti u Poljskoj dosegla 73%, čime je postignut nacionalni cilj. Poljska nije postigla svoj cilj istraživanja i razvoja. U 2018. godini izdaci za istraživanje i razvoj iznosili su 1,21% BDP-a, dok je nacionalni cilj iznosio 1,7%.

Prema podacima iz tablice, emisija stakleničkih plinova u 2018. godini bila je relativno blizu postizanja cilja EU-a. udio obnovljive energije je daleko ispod zadanih ciljeva te u 2019. godini iznosila niskih 11,284 %. U 2018. godini potrošnja primarne energije dosegla je 101,06 Mtoe, te je tako premašena ciljana razina za 2020. godinu.

Stopa napuštanja obrazovanja je bilježila bolje rezultate u 2018. nego 2019. godini, ali niti jedna stopa nije blizu ostvarenja cilja. Poljska je među zemljama EU-a s visokom razinom tercijarnog obrazovanja. Udio populacije u dobi od 30 do 34 godine koja je uspješno završila

tercijarne studije povećava se posljednjih nekoliko godina. Stopa je iznosila 46,6% u 2019. godini; stoga je nacionalni cilj ispunjen. Poljska je zadnji cilj puno prije 2020. godine. Do 2019. godine broj ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost smanjio se za 4,8 milijuna.

Tablica 7 Pregled rezultata Republike Slovačke

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	68,8 %	67,7%	69,8%	71,1%	72,4%	73,4 %	75,0%	72,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	0,46 %	1,16%	0,79%	0,89%	0,84%		3,0%	1,2%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	68,13	57,04	57,72	59,31	59,2		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	7,723 %	12,882 %	12,029 %	11,465 %	11,896 %		20,0%	14,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	16,98	15,22	15,37	16,15	15,79		1483	16,4
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									
Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	6,0%	6,9%	7,4%	9,3%	8,6%	8,3%	10%	6,0%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	15,8 %	28,4%	31,5%	34,3%	37,7%	40,1 %	40%	40%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		-148	-161	-255	-239		-20.000	

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Stopa zaposlenosti već je ispunila cilj u 2018. godini (72,2%) i nastavila je rasti na 73,4% u 2019. godini. Ukupni izdatci za istraživanje i razvoj iznosili su 0,84% BDP-a u 2018. godini i ne čini se vjerojatnim da će se postići cilj od 1,2%.

Emisije stakleničkih plinova za Slovačku nisu predstavljale izazov jer je od 2008. godine zabilježen trend pada emisija, tj. iznos u 2018. godini je daleko ispod cilja EU. Slovačka je u 2018. imala 11,896% udjela obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji, no međutim, kako bi postigla zadani cilj, trend rasta bi u narednom razdoblju trebao biti ubrzan. Potrošnja primarne energije iznosila je 15,79 Mtoe u 2018. godini, ali je još uvijek ispod cilja od 16,4%.

Udio mladog stanovništva koji napušta obrazovanje raste od 2008. godine kada je zapravo isti iznosio kao i cilj 2020. godine. Stopa visokog obrazovanja bilježi trend rast, te 2019. godine postiže nacionalni i cilj EU 2020. Broj ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost prikazuje trend smanjivanja iz godine u godinu.

Tablica 8 Pregled rezultata Republike Slovenije

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobná skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	73,0%	69,1%	70,1%	73,4%	75,4%	76,4%	75,0%	75,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	1,63%	2,20%	2,01%	1,87%	1,95%		3,0%	3,0%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	115,86	90,18	94,69	93,47	94,4		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	14,995%	21,894%	21,293%	21,056%	21,149%		20,0%	25,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	7,49	6,32	6,54	6,73	6,67		1483	7,3
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									

Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	5,1%	5,0%	4,9%	4,3%	4,2%	4,6%	10%	5,0%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	30,9%	43,4%	44,2%	46,4%	42,7%	44,9%	40%	40%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		24	10	-16	-34	-68	-20.000	-40

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Cilj stope zaposlenosti je ostvaren. Stopa zaposlenosti iznosila je u 2019. godini 76,4%, iznad cilja Europe 2020 i nacionalnog cilja. U 2018. godini potrošnja za istraživanje i razvoj iznosila je 1,95% BDP-a, što je manje od cilja od 3%.

Emisije stakleničkih plinova su relativno blizu ostvarenja cilja. Možda Republika Slovenija uspije ostvariti svoje ciljeve za 2002. godinu. Cilj postizanja 25% udjela obnovljivih izvora energije u konačnoj ukupnoj potrošnji energije do 2020. godine je ostvaren na razini Eu, no na nacionalnoj razini nije blizu ostvarenja. U zadnjih nekoliko godina, udio obnovljive energije je na razini 21%, a Slovenija je postavila ljestvicu na nešto viših 25%. U 2019. godini Slovenija ostaje u okvirnom cilju za 2020. godinu za primarnu potrošnju energije.

Cilj smanjenja stope prekida školovanja je realiziran. U 2019. godini stopa ranog napuštanja školovanja u Sloveniji iznosila je 4,6%, 0,4 postotne točke ispod nacionalnog cilja, ali 0,4 postotna boda lošije nego 2018. godine. Postotak diplomanata popeo se na visokih 44,9% u 2019. godini što je itekako zadovoljen nacionalni i cilj EU 2020. U 2019. godini broj ljudi kojima prijeti siromaštvo i socijalna isključenost pao je treću godinu zaredom čime se postigao nacionalni cilj.

3.3. Njemačka i Austrija kao primjer uspješnog provođenja ciljeva strategije Europa 2020

U ovom poglavlju analizirati će se rezultati dviju članica Europske unije, Njemačke i Austrije čiji rezultati mogu biti mjerilo uspješnosti ostalim članicama.

Njemačka kao jedna od najstarijih članica Europske unije igra ključnu ulogu u oblikovanju Europske unije. U 2018. Njemačka je bila gospodarstvo broj 4 na svijetu po BDP-u (trenutni američki dolar), broj 2 u ukupnom izvozu, broj 3 u ukupnom uvozu i najsloženije gospodarstvo broj 4 prema indeksu ekonomske složenosti (ECI). U lipnju 2020. Njemačka je izvezla 95,3 milijarde eura, a uvezla 80,7 milijardi eura, što je rezultiralo pozitivnim trgovinskim bilancom od 14,6 milijardi eura (oec.world, 2020). Ovakvi pokazatelji samo su dokaz dugogodišnje uspješnosti jedne države te garantiraju uspješnost u pojedinim segmentima ostvarenja strategije Europa 2020.

Njemačka će 1. srpnja 2020. godine predsjedati Vijećem Europske unije. To znači da će od srpnja do prosinca 2020. godine, Njemačka predsjedavati sastancima Vijeća EU- a i biti odgovorna za napredak zakonodavstva EU- a (www.bmvi.de, 2020). Time će Njemačka direktno utjecati na kreiranje politika koje su nužne za ostvarenje ciljeva Europa 2020.

Tablica 9 Pregled rezultata Republike Njemačke

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	73,8%	74,3%	74,8%	75,4%	76,2%	76,8%	75,0%	77,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	2,57%	3,05%	3,12%	3,05%	3,17%		3,0%	3,8%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	112,05	101,6	103,05	106,17	102,66		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	28,856%	33,542%	33,365%	33,144%	33,426%		20,0%	34,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	32.47	31.62	31.90	32.81	31.80		1483	31,5
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									

Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	10,2%	7,3%	6,9%	7,4%	7,3%	7,8%	10%	9,5%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	21,9%	38,7%	40,1%	40,8%	40,7%	42,4%	40%	38%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		-262	-310	-828	-1,092		-	20.000

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Stopa zaposlenosti postupno se povećavala, sa 74,0% u 2008. na 80,6% u 2019. godini čime je Njemačka iznad prosječno premašila nacionalni i cilj EU. Intenzitet istraživanja i razvoja u Njemačkoj je već 2015. godine bio iznad 3% BDP-a, te u 2018. godini iznosi 3,13%.

Nivo emisija stakleničkih plinova je ispod razine EU. Udio obnovljive energije u 2018. godini iznosi 16,481% i nije još ni blizu ispunjenja nacionalnog cilja. Jasno je da se mjere za ublažavanje klimatskih promjena moraju pojačati kako bi Njemačka dosegla zadane ciljeve. Promatrajući razdoblje od 2015. godine, potrošnja primarne energije doživjela je svoj vrhunac u 2017. godini kada je potrošnja iznosila 298,12 Mtoe. Potrošnja se u godini kasnije neznatno smanjila te još uvijek nije blizu ostvarenja zadanog cilja, a ukupno smanjenje potrošnje u odnosu na 2008 godinu iznosi 2,901%.

S 10,3% u 2019. godini, Njemačka je blizu europskog i nacionalnog cilja. No međutim, zapravo se odmaknula od cilja jer je 2017. stopa ranog napuštanja škole bila 10,1%. Promatrajući cilj završenog tercijarnog obrazovanja dolazi se do zaključka kako Njemačka nastavlja povećavati tercijarno postignuće, koje je u 2019. godini iznosilo 35,5% ali je ostalo ispod cilja EU od 40% i nacionalnog cilja od 42%. Broj ljudi kojima prijeti siromaštvo i socijalna isključenost je iz godine u godinu u opadanju.

Austrija kao relativno malo gospodarstvo, iskoristila je mogućnosti za gospodarsku ekspanziju u trenutku kada je Europska unija 2004. godine doživjela veliko proširenje novim članicama. Austrijski izvoz u nove države članica Eu gotovo se udvostručio i prema podacima austrijske gospodarske komore, izvoz u pet zemalja srednje i istočne Europe povećao se na 23 milijarde eura. Takvi gospodarski potezi doprinijeli su gospodarskom rastu od gotovo 20 milijardi eura i stvorili su oko 130 tisuća dodatnih radnih mjesta (www.bmeia.gv.at, 2020). Austrija je ovim

potezima pokazala kako ima razvijene strategije za ostvarenje gospodarskih ciljeva te kako ostvarenje ciljeva strategije Europa 2020 nisu predstavljale prepreku.

Tablica 10 Pregled rezultata Republike Austrije

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobná skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	74,0%	78,0%	78,6%	79,2%	79,9%	80,6%	75,0%	77,0%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	2,62%	2,93%	2,94%	3,07%	3,13%		3,0%	3,0%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	79,44	73,8	74,17	73,22	70,44		80	
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	10,088%	14,901%	14,885%	15,472%	16,481%		20,0%	18,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	320,76	295,93	297,63	298,12	291,75		1483	276,6
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									
Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	11,8%	10,1%	10,3%	10,1%	10,3%	10,3%	10%	10,0%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	27,7%	32,3%	33,2%	34,0%	34,9%	35,5%	40%	42%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijete siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		-147	-156	-135	-187	-227	-20.000	-235

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Prema podacima Eurostata, Austrija je u 2019. godini sa stopom zaposlenosti od 76,8% postigla cilj EU 2020 i vrlo vjerojatno do kraja 2020. godine i nacionalni cilj od 77%. Udio BDP-a u izdacima za istraživanje i razvoj u 2018. godini iznosio je 3,17% čime je Austrija i u ovom segmentu postigla cilj EU 2020 i približila se nacionalnom cilju od 3,8%.

Po trenutnim podacima, ukupne emisije stakleničkih plinova u 2018. godini iznosile su 102,66 CO₂ ekvivalenta stoga jasno je kako ostvarenje cilja jednostavno nije izvedivo. Austrijski udio obnovljive energije, izražen u postotku bruto konačne potrošnje energije, iznosio je 33,4% u 2018. godini te je za jedan postotni bod manji od zadanog nacionalnog cilja, no međutim takav rezultat je daleko iznad cilja EU 2020. Potrošnja primarne energije u 2018. iznosila je približno 31,8 Mtoe što će dati za pretpostavku da će u 2020. godini Austrija ostvariti nacionalni cilja smanjenja te će rezultat biti ekvivalentan ili manji od zadanih 31,5 Mtoe.

U segmentu školovanja, Austrija definitivno bilježi odlične rezultate u provedbi svojih ciljeva. Udio stanovništva koji su napustili školovanje je 7,8% što je bolji rezultat od postavljenog nacionalnog i cilja EU 2020. Također, udio diplomanata je visokih 42,4% što je također bolji rezultat od postavljenih ciljeva. Austrija je na dobrom putu ostvarenja cilja siromaštva i socijalne isključenosti s rezultatom od 227 tisuća ljudi manje, ali takav rezultat zahtijeva dodatne napore kako bi se postigao cilj.

3.4. Snalaženje najmlađe članice EU – Hrvatske u provedbi ciljeva strategije Europa 2020

Republika Hrvatska pristupila je Europskoj uniji 01. srpnja 2013. i time se između ostalog, obavezala provoditi potrebne reforme te ispuniti određene uvjete koji su joj članstvom nametnuti. U trenutku pristupanja, Strategija je djelovala već pune 3 godine te je pred Hrvatsku stavljen izazov hoće li uspjeti reformama unutar države dostići zadane joj ciljeve.

U tablici prikazano je pet glavnih ciljeva strategije Europa 2020 koji se trenutno mjere pomoću osam glavnih pokazatelja te rezultati koje je Republika Hrvatska ostvarila. Cilj EU-a da se za 20 milijuna smanji broj ljudi kojima prijete siromaštvo ili isključenost je jedina iznimka u ovom slučaju jer je taj cilj bio definiran samo za države članice EU bez Hrvatske.

Tablica 11 Pregled rezultata Republike Hrvatske

CILJ	JEDINICA	REFERENTNO RAZDOBLJE						CILJ EU	NACIONALNI CILJ
		2008	2015	2016	2017	2018	2019		
75% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno									
Stopa zaposlenosti - dobna skupina 20-64	% stanovništva u dobi od 20 do 64 godine	64,9%	60,6%	61,4%	63,6%	65,2%	66,7%	75,0%	62,9%
3% BDP-a EU-a treba uložiti u istraživanje i razvoj									
Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	% BDP-a	0,89%	0,84%	0,86%	0,86%	0,97%		3,0%	1,4%
Emisije stakleničkih plinova trebale bi se smanjiti za 20% u odnosu na 1990									
Udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije treba povećati na 20%									
Energetska učinkovitost trebala bi se poboljšati za 20%									
Emisija stakleničkih plinova	Bazna godina 1990 = 100	96,19	75,62	76,15	78,71	75,23		80	82,2
Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije	%	21,986%	28,969%	28,267%	27,280%	28,024%		20,0%	20,0%
Potrošnja primarne energije	Milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe)	9,2	7,96	8,05	8,33	8,18		1483	11,5
Udio ranog napuštanja školovanja trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje									
Prerano napustili obrazovanje i osposobljavanje	% stanovništva u dobi od 18 do 24 godine	4,4%	2,8%	2,8%	3,1%	3,3%	3%	10%	4%
Završeno tercijarno obrazovanje	% stanovništva u dobi od 30 do 34 godine	18,5%	30,8%	29,3%	28,7%	34,1%	33,1%	40%	35%
Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti									
Ljudi kojima prijete siromaštvo ili socijalna isključenost	Kumulativna razlika u odnosu na 2008., u tisućama		-105	-162	-237	-313	-394	-20.000	

Izvor: izrada autorice prema podacima Eurostata ([t2020_10](#), [t2020_20](#), [t2020_30](#), [t2020_31](#), [t2020_33](#), [t2020_40](#), [t2020_41](#), [t2020_50](#))

Prvi cilj, u segmentu zapošljavanja predstavljao je najveći izazov. Zbog loše gospodarske situacije, sve veći broj radno sposobnih mladih ljudi odlazio je iz Hrvatske u potrazi za boljom budućnošću. Takav trend napuštanja imao je za posljedicu rušenja ionako nestabilne burze rada. S obzirom na takvu situaciju, Hrvatska nije uspjela dostići zadani cilj Europe od 75%, već je u 2019. godini dosegla maksimalnih 66,7% tj. postigla je zadani nacionalni cilj od

62,9%. Postotak BDP-a koji bi trebala Hrvatska uložiti u istraživanje i razvoj nije niti blizu na razini razvijenijih zemalja EU-a. Izdvojila je svega 0,97% od zadanih 1,4%. pošto je to podatak iz 2018. godine, rezultati će pokazati je li bila na dobrom putu da ostvari nacionalni cilj.

Hrvatska je jedna od država EU koja je već ostvarila EU 2020 cilj i nacionalni cilj za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Budući da je udio energije iz obnovljivih izvora iznosio 28,024% u 2018., Hrvatska je uvelike ostvarila svoj cilj za 2020., kao i cilj potrošnje primarne energije.

Sa stopom od 3,3% Hrvatska je i dalje među vodećim državama članicama EU-a koje uspijevaju osigurati da mladi završe srednjoškolsko obrazovanje. Nacionalni cilj od 4% i cilj na razini EU-a od 10% uvelike su ostvareni. U Hrvatskoj je stopa stjecanja visokog obrazovanja u 2018. porasla na 34,1%, ali je u 2019. godini bilježila pad te je iznosila 33,1%. Stoga se uz određene reforme možda može i ostvariti nacionalni cilj od 35%. Broj osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti se iz godine u godinu smanjuje što u konačnici pridonosi približavanju ili ostvarenju nacionalnih ciljeva.

4. EU KAO PREDVODNICA PROVEDBE PROGRAMA ODRŽIVOG RAZVOJA EUROPA 2030

4.1. Kritike Strategije 2020

U strategiji Europa 2020. prikazana je sveobuhvatna strategija za promicanje pametnog, uključivog i održivog rasta, kao i za osiguravanje okvira za izlazak ojačane Europe iz trenutne financijske i ekonomske krize. Ekonomisti su pokušali pronaći idealan prostorni pristup kako bi postigli maksimalne socijalno-ekonomske koristi. Problem je nastao kada se isti obrazac pokušao nametnuti svakoj državi članici zasebno. Činjenica je, da nije svaka članica kompetentna prihvatiti izazove koje su joj nametnuti Strategijom, a pogotovo kada su istovremeno suočene s globalnom krizom i dužne su još uz to, oporaviti svoje gospodarstvo.

4.2. Projekt 2030 kao globalni plan za održiv razvoj

Kraj 2020. godine ujedno označava i kraj desetogodišnje strategije Europa 2020 koja je imala za cilj promicanje pametnog, održivog i uključivog rasta. O samim rezultatima Strategije svjedočiti će se tek naredne godine, ali s obzirom da je bilo vidljivo da neki ciljevi neće biti ostvareni, Europska komisija u siječnju 2019. godine predstavlja novi dokument pod nazivom „DOKUMENT ZA RAZMATRANJE O ODRŽIVOJ EUROPI DO 2030“ (European Commission, 2019.). Ovaj dokument služi kao vodilja za ostvarenje provedbe Agende 2030 i ciljeva održivog razvoja koja je pokrenuta 2015. godine kako bi zaustavila siromaštvo i postavila svijet na put mira, prosperiteta i prilika za sve na zdravom planetu (unstats.un.org. (2020.).

Agenda 2030 nasljednica je deklaracije Milenijskih razvojnih ciljeva (Millennium Development Goals – MDGs). Deklaracija je obvezala države na novo globalno partnerstvo za smanjenje krajnjeg siromaštva i postavila niz od osam vremenski ograničenih ciljeva - s rokom do 2015. godine (UNDP., 2015.). Globalni ciljevi imali su za zadatak da preusmjere svu politiku i financiranja kako bi se u narednih 15 godina trajno iskorijenila glad u svijetu. Kolektivni rezultati i ključne lekcije koje su naučene za postizanje Milenijskih razvojnih ciljeva, poslužili su kao odskočna daska u oblikovanju nove Agende 2030 za održivi razvoj.

Cilj održivog razvoja je zadovoljiti potrebe današnjih naraštaja, a da se pritom ne ugrožava sposobnost budućih naraštaja da zadovolje vlastite potrebe. Ta načela su bila predstavljena još 1987. godine u tzv. Brundtlandovu izvješću Svjetske komore za okoliš UN-a i publicirano pod nazivom „Naša zajednička budućnost“ (eur-lex.europa.eu., 2020.). Riječ je o modelu održivosti koji formira politike i strategije na način da gospodarski napredak nema negativan utjecaj i posljedicu na okoliš.

Agenda 2030 naglašava prioritet dobrobiti ljudima i planeti, kroz 17 globalnih ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs) i 169 povezanih ciljeva. 17 ciljeva održivog razvoja čine glavne ciljeve, osiguravajući kontinuitet ciljeva postojeće strategije Europa 2020 i Milenijskih razvojnih ciljeva.

Ciljevi održivog razvoja Agende 2030 su (United Nations, 2015):

- Cilj 1. Svugdje zaustaviti siromaštvo u svim njegovim oblicima
- Cilj 2. Ukidanje gladi, postizanje sigurnosti hrane i poboljšana prehrana te promicanje održive poljoprivrede
- Cilj 3. Osigurati zdrav život i promicati dobrobit za sve u svim dobnim skupinama
- Cilj 4. Osigurati inkluzivno i pravedno kvalitetno obrazovanje i promicati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve
- Cilj 5. Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojke
- Cilj 6. Osigurati dostupnost i održivo upravljanje vodom i kanalizacijom za sve
- Cilj 7. Osigurati pristup pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve
- Cilj 8. Promicati održivi, uključivi i održivi gospodarski rast, puno i produktivno zapošljavanje i dostojanstven rad za sve
- Cilj 9. Izgraditi elastičnu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije
- Cilj 10. Smanjiti nejednakost unutar i među zemljama
- Cilj 11. Neka gradovi i ljudska naselja budu inkluzivni, sigurni, elastični i održivi
- Cilj 12. Osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje
- Cilj 13. Poduzeti hitne mjere za borbu protiv klimatskih promjena i njihovih utjecaja
- Cilj 14. Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj
- Cilj 15. Zaštititi, obnoviti i promovirati održivu upotrebu kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, boriti se protiv dezertifikacije i zaustaviti i povratiti degradaciju zemljišta i zaustaviti gubitak biološke raznolikosti

- Cilj 16. Promicati mirna i inkluzivna društva za održivi razvoj, omogućiti pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i inkluzivne institucije na svim razinama
- Cilj 17. Jačati sredstva za provedbu i revitalizirati globalno partnerstvo za održivi razvoj

Ovi ciljevi obuhvaćaju tri segmenta održivog razvoja: ekološki, društveni i gospodarski. Njima će se pokušati „ispraviti“ pogreške i nedostaci strategije Europa 2020 te neostvareni Milenijski ciljevi.

Statistički ured EU-a Eurostat, objavio je svoje izvješće za 2020. godinu o napretku prema ciljevima održivog razvoja u regiji, odražavajući trendove u posljednjih pet godina. Izvješće pod nazivom "Održivi razvoj u Europskoj uniji - Pregled napretka prema ciljevima održivog razvoja u kontekstu EU-a (izdanje 2020.)" objavljeno je 22. lipnja 2020. To je četvrto redovito izvješće Eurostata kojim se prati napredak prema ciljevima održivog razvoja u EU kontekst.

Preostalo je još samo 10 godina za ostvarenje SDG17 ciljeva. SDG1 cilj poziva na okončavanje siromaštva svuda i u svim oblicima u narednih 15 godina. Siromaštvo se može manifestirati u nekoliko oblika. Pothranjenost, glad, ograničen pristup obrazovanju, socijalno isključivanje samo su neki. Cilj Agende 2030 je da se do 2030. godine iskorijeni ekstremno siromaštvo, dakle svi pojedinci koji žive s manje od 1,25 USD na dan (United Nations, 2015).

SDG2 cilj želi osigurati svijet bez gladi tj. okončati glad postići sigurnost u opskrbi hranom, unaprijediti kvalitetu prehrane i promovirati održivu poljoprivredu. Naglasak je stavljen posebno na ljude koji su siromašni i ljude u osjetljivim situacijama, uključujući dojenčad, kako bi im se osigurala dovoljna količina nutritivne hrane tijekom cijele godine. Žele okončati sve oblike pothranjenosti, udvostručiti poljoprivrednu produktivnost, osigurati održive sustave proizvodnje hrane te održati genetsku raznolikost sjemena, uzgajanih biljaka i uzgajanih i pripitomljenih životinja i njima srodnih divljih vrsta (United Nations, 2015).

SDG3 promovira zdrav život i dobrobit svih ljudi, svih životnih dobi kako bi se reducirao udio smrtnosti majki i djece, kako bi se povećalo očekivano trajanje života te smanjilo oboljenje od malarije, tuberkuloze, dječje paralize te širenja HIV/AIDS-a (United Nations, 2015). Trenutna kriza uzrokovana pandemijom Covida-19 uzdrmala je zdravstveni sustav diljem svijeta i definitivno ostavilo posljedice na rad istog.

Cilj SDG4 je da osigura inkluzivno i pravedno kvalitetno obrazovanje i promovira mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve. Zagovara se besplatno i kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje, ravnopravnost djevojčica i dječaka u obrazovanju, te se želi osigurati završavanje tercijarnog

obrazovanja (United Nations, 2015). Vrlo važan segment u obrazovanju je baš taj da se buduće generacije susretnu s pojmom održivog razvoja i da steknu životna znanja i vještine kako bi doprinijeli unaprjeđenju održivog razvoja u svojim zajednicama.

Ciljem SDG5 želi se postići rodna ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojke, želi se eliminirati svaka vrsta nasilja, osigurati sudjelovanje žena i pružiti im jednake mogućnosti za vodstvom na svim razinama. Ravnopravnošću spolova stvorit će se jedan od temelja za održiv svijet (United Nations, 2015).

Osigurati pristup čistoj vodi i osigurati sanitarne uvjete značajka je SDG6. Čista voda trebala bi biti ustavno pravo i ne bi smjelo biti ni na koji način uskraćeno. Zbog nedostatka pitke vode koja je posljedica loših infrastruktura i gospodarskih problema, svake godine umire milijuni ljudi od kojih je većina djece. Stoga važno je do kraja 2030. godine, a poželjno bi bilo i ranije, osigurati pristup pitkoj vodi kao i osigurati sanitarne i higijenske uvjete. Također od velike važnosti je zaštititi i obnoviti ekosustave povezane s vodom, uključujući planine, šume, močvare, rijeke, vodonosnike i jezera (United Nations, 2015).

SDG7 fokusiran je da osigura pristup pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve. Glavne značajke ovog cilja žele osigurati univerzalni pristup pristupačnim, pouzdanim i modernim energetske uslugama, povećati udio obnovljive energije, poboljšati energetske učinkovitost, proširiti infrastrukturu te nadograditi tehnologiju (United Nations, 2015).

SDG8 ima za cilj promicati održivi, uključivi i kontinuirani gospodarski rast, punu zaposlenost i dostojanstven rad za sve. Kako bi se ostvario održivi gospodarski rast, potrebno je osigurati radne uvjete u kojima će se radno sposobno stanovništvo poticati na rad. Treba im se pružiti mogućnost za obrazovanjem odnosno stručnim osposobljavanjem. Također imati će tendenciju da se postignu više razine ekonomske produktivnosti, tehnoloških unaprjeđenja i inovacija. Poticati kreativnost, poduzetništvo i otvaranje novih radnih mjesta kako bi u konačnici postigli puno i produktivno zapošljavanje, dostojanstven rad za sve rodne skupine uključujući male i osobe s invaliditetom (United Nations, 2015).

SDG9 usredotočen je na izgradnju izdržljive infrastrukture, promicanje uključive i održive industrijalizacije i poticanje inovacija. Ključni faktori za postizanje ovog cilja sadržani su u ulaganju u infrastrukturu. Promet, energija i informacijske i komunikacijske tehnologije nužni su za izgradnju kvalitetne i održive infrastrukture. Ujedno treba pomoći zemljama u razvoju da razviju domaće tehnologije, treba povećati pristup ICT tehnologijama te najnerazvijenijim zemljama omogućiti pristup Internetu (United Nations, 2015).

SDG10 cilj ima pred sobom veliki izazov, a to je da smanji nejednakost između i unutar država. Dohodovna nejednakost je i dalje u velikoj mjeri prisutna. Ovaj cilj želi do 2030. godine progresivno postići i održati rast dohotka donjih 40 posto stanovništva brzinom višom od nacionalnog prosjeka. Kreatori ekonomskih politika dobili su zadatak koji bi trebao voditi računa o potrebama najugroženijih te osigurati i promicati socijalnu, ekonomsku i političku uključenost svih, bez obzira na starost, spol, invalidnost, rasu, etničku pripadnost, porijeklo, religiju, ekonomski ili neki drugi status (United Nations, 2015).

SDG11 stavlja gradove u središte održivog razvoja u urbanizirajućem svijetu. Treba učiniti gradove i naselja inkluzivnim, sigurnim, izdržljivim i održivim.

Na svakoj zemlji je da odluči kako će provoditi ciljeve održivog razvoja i koji će procesi biti primjereni za postizanje rezultata. Ključni koraci za uspješan početak provođenja Agende 2030 i ciljeva održivog razvoja su da se osigura pristup adekvatnom, sigurnom i jeftinom stanovanju, pristupačnom i poboljšanom javnom prijevozu, vodeći računa o potrebama ranjivih skupina, žena, djece, starijih i osoba s invaliditetom (United Nations, 2015).

SDG12 ima za zadaću osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje. Načelima održive proizvodnje i potrošnje utjecalo bi se na kvalitetu konačnih proizvoda i usluga te se smanjio utjecaj na okoliš i zdravlje. Tako bi se u prvi plan stavilo održivo i učinkovito korištenje prirodnih resursa, bacanje hrane po glavi stanovnika bi se smanjilo barem za pola, postići održivo gospodarenje otpadom i upravljanje s kemikalijama kao i ispuštanje štetnih tvari u zrak, vodu i tlo treba dovesti na minimum (United Nations, 2015).

Obaveza cilja SDG13 je da se poduzmu hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih utjecaja. Klimatske promjene bolna su tema već desetljećima. Iz godine u godinu svjedočimo naporima svjetskih stručnjaka da ublaže djelovanje na promjenu klime. Ali isto tako, klimatske promjene utječu i na nas. Emisije stakleničkih plinova uslijed gospodarskih i ljudskih aktivnosti imaju za rezultat klimatske promjene koje negativno utječu na ekonomiju i zdravlje ljudi. Ovim ciljem pokušat će se nadograditi Pariški sporazum o klimatskim promjenama iz 2015. godine (www.consilium.europa.eu, 2020.). Mjere iz cilja SDG13 treba integrirati u nacionalne politike i programe. Nadalje, potrebno je uložiti napore za provedbu mehanizama u najmanje razvijenim zemljama i malim otočnim državama u razvoju, kao i uključiti fokusiranje na žene, mlade te lokalne i marginalizirane zajednice (United Nations, 2015).

Zaštititi i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse plan je cilja SDG14. plan je osmišljen na način da bismo trebali spriječiti i značajno smanjiti sve vrste onečišćenja morskih resursa i ekosustava kako bi se izbjegli značajni štetni utjecaji, te poduzeti mjere za njihovu obnovu kako bi oceani ponovno postali zdravi i produktivni. Također, potrebno je regulirati ulov ribe i okončati prekomjerni ulov kao i razarajuće ribolovne prakse (United Nations, 2015).

SDG15 apelira na zaštitu, obnovu i promociju održive upotrebe kopnenih ekosustava, održivog upravljanja šumama, borbu protiv dezertifikacije i zaustavljanje degradacije zemljišta i zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti. Šume su ključni segment za preživljavanje ljudi. U današnje vrijeme svjedočimo sve većoj degradaciji šuma krčenjem i požarima. Glavni uzrok dezertifikacije je ljudski faktor. Do kraja 2020. godine planira se zaustaviti krčenje šuma te se pokrenuti proces pošumljavanja i obnove šuma. Provest će se akcije očuvanja planinskih ekosustava i njihove bioraznolikosti kao i sprječavanje odumiranja ugroženih vrsta (United Nations, 2015).

SDG16 ima za cilj promovirati mirna i racionalna društva za održivi razvoj, pružiti pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i inkluzivne institucije na svim razinama. Ovakvim ciljem pokušat će se stati na kraj organiziranom kriminalu kao i obustaviti trgovinu oružja. Korupcija i podmićivanje trebali bi biti dio prošlosti, a njih bi zamijenile mjerodavne i transparentne institucije. Za postizanje ovog cilja također je potrebno smanjiti sve oblike nasilja, pogotovo nad djecom te potaknuti sve institucije koje mogu doprinijeti borbi protiv svih navedenih nezakonitih radnji (United Nations, 2015).

Kako bi navedeni ciljevi imali globalni učinak, potrebno je ispunjenje SDG17, cilja koji ima za zadaću ojačati sredstva za provedbu i obnoviti Globalno partnerstvo za održivi razvoj. Zajednička vizija o globalnom partnerstvu uključuje financije, održivu energiju, infrastrukturu i transport te ICT tehnologije. Treba raditi na međusobnoj usklađenosti institucija, politika i mehanizama diljem svijeta, ali i na lokalnoj razini kako bi se u potpunosti provele službene obveze razvojne pomoći (United Nations, 2015).

Svjetske vođe i države članice UN-a potpisom Agende 2030 obavezale su se kako će zajedničkim snagama težiti ka ostvarenju globalnog razvoja i globalne suradnje koja bi pridonijela prosperitetu svim zemljama diljem svijeta, te naravno i ostvarenju novih ciljeva. Ciljevi su univerzalni i primjenjivi u svim zemljama i regijama. Svaka zemlja mora za sebe napraviti uvjete kako bi iskoristila maksimalne mogućnosti pružanja doprinosa ostvarenju ciljeva.

Hoće li i ovi ciljevi doživjeti propast kao Milenijski? Jesu li države članice UN-a dovoljno kompetentne da jednakim naporima dovedu do ispunjenja ciljeva? Vrlo je vjerojatna činjenica da uspjeh ostvarenja ciljeva kreće od postavljanja prioriteta i raspoređivanju resursa svake države pojedinačno. Ukoliko se pravilno ne postave prioriteta i ako zemlje ne pojačaju svoje napore da ispune svoje obveze, ova Agenda neće uspjeti i to će biti poražavajuće.

Izvještavanje o napretku u postizanju ciljeva Agende 2030 nije obvezujuće, nego je na dobrovoljnoj razini. Kako bi se izbjegla nagađanja i samoprocjene vlada, kao odgovor tome formirana je međunarodna organizacija civilnog društva pod nazivom *Reflection Group on Agenda 2030*. Grupa za razmišljanje o Agendi za održivi razvoj do 2030. inicijativa je Social Watch-a, Mreže trećeg svijeta, Razvojnih alternativa sa ženama za novo doba (DAWN), Arapske mreže nevladinih organizacija za razvoj (ANND) i Globalnog foruma za politiku uz podršku Friedrich-Ebert-Stiftung. Pokrenuta je tijekom sastanka u Madridu u Španjolskoj, u prosincu 2015. godine, a nadovezuje se na prethodnu inicijativu pod nazivom "Grupa za promišljanje civilnog društva o perspektivama globalnog razvoja" (2010. do 2015.) (www.reflectiongroup.org, 2020).

Ova organizacija bavi se neovisnim praćenjem i zagovaranjem u provedbi Agende 2030., te je predložila novu inicijativu pod nazivom *new 2030 watch initiative*, koja je temeljena na iskustvima i analizama Grupe kako bi se poboljšalo usklađeno djelovanje u 2030 procesu. Nova inicijativa usredotočit će se na nejednakostima, održivoj proizvodnji i potrošnji, načinima provedbe i sistemskim pitanjima, za čija su rješavanja nužni (iako nedovoljni) uvjeti za provedbu Agende 2030.

Za kraj može se zaključiti kako svaka vrsta transformacije treba započeti na lokalnoj i nacionalnoj razini. Potrebno je usredotočiti se na koherentnost politika upravljanja. Ali uspjeh ostvarivanja SDG ciljeva neće ovisiti samo o politikama i institucijama. Ovisiti će samo u onolikoj mjeri koliko će institucije koje se bave provedbom Agende 2030 imati potrebna financijska sredstva i učinkovite i promišljene političke poteze.

5. ZAKLJUČAK

Za kraj može se navesti kako je Europska unija od svog postanka težila konkurentnijem tržištu i većem ekonomskom razvoju i rastu država članica. To je započelo stvaranjem brojnih reformi politika Europske unije, pa tako jedna od njih stvorila je i Lisabonsku strategiju koja kasnije postaje preteča novoj strategiji Europa 2020. Iako su sve strategije vrlo slične u osnovi, razlikuju se po tome što je svaka nova nadogradnja onoj prošloj iz razloga što je potrebno donijeti nove odluke i načine približavanja određenom cilju, te se također i ti ciljevi mijenjaju kako se povećava konkurencija i sve više razvija tehnološki napredak. Jednostavno, Europska unija mora biti spremna odgovoriti uvjetima i potrebama tržišta koje se svakodnevno razvija i jača.

Upravo iz tog razloga Europska unija odlučila je do 2020. godine dovršiti ambiciozni razvojni program zasnovan na tri glavna prioriteta: pametan rast, održivi rast, uključiv rast. Tako je, nastojeći stvoriti ekonomsku dominaciju na globalnoj razini tržišta, pripremila sveobuhvatan program razvoja, koji je u početku bio Lisabonska strategija, a zatim Strategija Europa 2020. Postizanjem strateških ciljeva planiralo se transformirati Europu u većinsku konkurentnu ekonomiju na globalnoj razini.

Ciljevi kojima se želi doseći ekonomski rast putem strategije Europa 2020 su zapošljavanje, otvaranje novih radnih mjesta, veći fokus na obrazovanje i motiviranje za daljnje i što viši stupanj obrazovanja, ulaganje u nove tehnologije te znanost i istraživanja i time poticati što više na razvoj obrazovnog sustava, također većom stopom zaposlenosti smanjiti siromaštvo i socijalnu isključenost. I naravno kao zadnji cilj pokušati ostvariti što manju proizvodnju stakleničkih i ostalih štetnih plinova i smanjiti što više štetno djelovanje okoliša radi očuvanja okoliša i pronalaska novih upotrebljivih resursa.

Naravno, tu se valja osvrnuti na činjenicu kako sve države članice nisu jednako uspjele ispuniti određene ciljeve, te s obzirom na njihov trenutni ekonomski razvoj nisu sve bile jednako uspješne u svakom polju zadanih ciljeva. Zemlje članice koje su uspješno provele zadane ciljeve su Njemačka i Austrija. Zemlje koje djelomično ili može se reći iznadprosječno uspjele ispuniti određene ciljeve su Slovenija, Češka, Slovačka i Poljska. Dok s druge strane, zemlje Mediterana (Italija, Španjolska, Grčka osim Portugala) nisu uspjele u dovoljnoj mjeri zadovoljiti zadane ciljeve. Prema tome, moglo bi se postaviti pitanje da li je razlog manjeg ili

većeg ostvarenja određenih ciljeva u već unaprijed dobrom ekonomskom razvoju određene države članice ili su određeni faktori i način njihovog provođenja ključni?

Također potrebno je navesti i Hrvatsku kao najmlađu članicu Europske unije. Kao najmlađa država članica koja je svakako još u procesu prihvatanja i primjenjivanja politika EU, uspješno ostvarila određene ciljeve. Jedan od glavnih jest očuvanje okoliša, kojim je Hrvatska među vodećima unutar EU. Prema tome, vidljivo je da iako je nova država članica ima dosta potencijala za napredovanje i ostvarivanje ekonomskog rasta u budućnosti. Ako se ponovno postavi pitanje iz prethodnog paragrafa, vidljivo je upravo na primjeru Hrvatske koja nije ekonomski razvijena poput Njemačke ili Austrije da je dobra implementacija politika EU ključna za ostvarenje ciljeva strategije koju je postavila EU.

LITERATURA

BARBIER, J.-C. (2012), *Tracing the fate of EU “social policy”*: Changes in political discourse from the “Lisbon Strategy” to “Europe 2020”. *International Labour Review*, 151: 377-399., str 13

Ćapeta, T. (2010). *'Europska unija po Lisabonskom ugovoru'*, *Hrvatska i komparativna javna uprava*, 10(1), str. 35-46. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/135481> (Datum pristupa: 31.08.2020.)

ec.europa.eu. (2020.). Eurostat - *Tables, Graphs and Maps Interface* (TGM) table. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_20&language=en (Datum pristupa: 08.09.2020.)

ec.europa.eu. (2020.). Eurostat - *Tables, Graphs and Maps Interface* (TGM) table. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_30&language=en (Datum pristupa: 08.09.2020.)

ec.europa.eu. (2020.). Eurostat - *Tables, Graphs and Maps Interface* (TGM) table. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_31&language=en (Datum pristupa: 08.09.2020.)

ec.europa.eu. (2020.). Eurostat - *Tables, Graphs and Maps Interface* (TGM) table. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_40&language=en (Datum pristupa: 08.09.2020.)

ec.europa.eu. (2020.). Eurostat - *Tables, Graphs and Maps Interface* (TGM) table. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_10&plugin=1 (Datum pristupa: 08.09.2020.)

ec.europa.eu. (2020.). Eurostat - *Tables, Graphs and Maps Interface* (TGM) table. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_33&plugin=1 (Datum pristupa: 08.09.2020.)

ec.europa.eu. (2020.). Eurostat - *Tables, Graphs and Maps Interface* (TGM) table. Dostupno na:

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_41&plugin=1 (Datum pristupa: 08.09.2020.)

eur-lex.europa.eu. (n.d.). *Glosar sažetaka zakonodavstva - EUR-Lex*. Dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/sustainable_development.html?locale=hr (Datum pristupa: 14.09.2020.)

Europa.eu. (2020). Eurostat - *Tables, Graphs and Maps Interface* (TGM) table. Dostupno na: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=en. (Datum pristupa: 08.09.2020.)

European Commission (2010), “*EUROPE 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth*”, available at:

<http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

European Commission. (2020). *Europe 2020 targets: statistics and indicators for Croatia*. Dostupno na: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-your-country/croatia/europe-2020-targets-statistics-and-indicators-croatia_en (Datum pristupa: 08.09.2020.)

European Commission. (2020). *REFLECTION PAPER TOWARDS A SUSTAINABLE EUROPE BY 2030 EN*. (2019.). Dostupno na: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/rp_sustainable_europe_30-01_en_web.pdf. (Datum pristupa: 14.09.2020.)

European Union (2016). *Further expansion*. Dostupno na: https://europa.eu/european-union/about-eu/history/2000-2009_en. (Datum pristupa: 12.09.2020.)

European Parliament (2010.), *The Lisbon Strategy 2000 – 2010, An analysis and evaluation of the methods used and results achieved*, Brussels, str.33

Jelovčić A., Horvat M., Munta M., Vidačak I., Čelap K., Dumančić L., (2018.), *EU pismenost: Učimo o EU*, Zagreb: GONG

Kesner-Škreb, M. (2007). 'Lisabonska strategija', *Financijska teorija i praksa*, 31(4), str. 441-443. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/22020> (Datum pristupa: 31.08.2020.)

Klepač-Pogrmilović, B. (2011). 'Višnja Samardžija, Hrvoje Butković (ur.): *From the Lisbon Strategy to Europe 2020*', *Politička misao*, 48(4), str. 213-216. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/77814> (Datum pristupa: 31.08.2020.)

Milardović, A. (ur.) (2003) *Europa 2020: Scenariji promišljanja budućnost EU i jugoistočne Europe*. Zagreb, Centar za politološka istraživanja.

oec.world. (2020). *OECD - Germany (DEU) Exports, Imports, and Trade Partners*. Dostupno na: <https://oec.world/en/profile/country/deu> (Datum pristupa: 15.09.2020.)

Portugal 2020, *O que é o Portugal 2020* (2020.). Dostupno na: <https://www.portugal2020.pt/content/o-que-e-o-portugal-2020>. (Datum pristupa: 10.09.2020.)

Portugal, 4best New Media Studio (2020.). *Universidade do Porto - Structural Funds. uporto2020.up.pt*. Dostupno na: <http://uporto2020.up.pt/en/europa-2020-portugal-2020.php> (Datum pristupa: 10.09.2020.)

Statistical Office Of The European Communities (2015). *Smarter, greener, more inclusive? : indicators to support the Europe 2020 strategy*. Luxembourg: Publications Office Of The European Union.

UNDP. (2015). *Millennium Development Goals*. Dostupno na: https://www.undp.org/content/undp/en/home/sdgoverview/mdg_goals.html. (Datum pristupa: 14.09.2020.)

United Nations (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, Sustainable Development Knowledge Platform. Dostupno na: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>. (Datum pristupa: 14.09.2020.)

United Nations (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. United Nations Official Document. Dostupno na: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E (Datum pristupa: 14.09.2020.)

unstats.un.org. (2020.). — *SDG Indicators*. Dostupno na: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/>. (Datum pristupa: 14.09.2020.)

www.bmeia.gv.at. (2020). *Opportunities for Austria – BMEIA, Außenministerium Österreich*. Dostupno na: <https://www.bmeia.gv.at/en/european-foreign-policy/european-policy/eu-enlargement/opportunities-for-austria/> (Datum pristupa: 15.09.2020.)

www.bmvi.de. (2020). *BMVI - Germany's 2020 EU Council Presidency*. Dostupno na: <https://www.bmvi.de/EN/The-Ministry/Germany-EU-Council-Presidency/germany-eu-council-presidency.html> (Datum pristupa: 15.09.2020.)

www.consilium.europa.eu. (2020). *Pariški sporazum o klimatskim promjenama*. Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/climate-change/paris-agreement/> (Datum pristupa: 14.09.2020.)

www.reflectiongroup.org. (2020). *About the Reflection Group*. Dostupno na: <https://www.reflectiongroup.org/en/node/120> (Datum pristupa: 14.09.2020.)

POPIS TABLICA

Tablica 1 Pregled rezultata Republike Portugal.....	14
Tablica 2 Pregled rezultata Republike Španjolske.....	16
Tablica 3 Pregled rezultata Republike Italije.....	17
Tablica 4 Pregled rezultata Republike Grčke	18
Tablica 5 Pregled rezultata Republike Češke	20
Tablica 6 Pregled rezultata Republike Poljske	21
Tablica 7 Pregled rezultata Republike Slovačke	23
Tablica 8 Pregled rezultata Republike Slovenije	24
Tablica 9 Pregled rezultata Republike Njemačke	26
Tablica 10 Pregled rezultata Republike Austrije	28
Tablica 11 Pregled rezultata Republike Hrvatske.....	30

ŽIVOTOPIS STUDENTICE

Dženana Babić

Datum rođenja: 14/01/1983 | Državljanstvo: hrvatsko | Spol: Žensko |
(+385) 915766333 | babic.dzeni@gmail.com |
Maksimirska 111, 10000, Zagreb, Hrvatska

● RADNO ISKUSTVO

2017 – 2017

ACCOUNTANT – ADRIA ZAPOSLENICI d.o.o.

AGENCIJA ZA POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE (ustupljeni radnik)
Zagreb, Hrvatska

2015 – 2016

ADMINISTRATIVE SECRETARY – GRAĐEVINARSTVO ČAUŠEVIĆ

Zagreb, Hrvatska

2014 – 2015

ADMINISTRATIVE SECRETARY – HRVATSKI SABOR

Zagreb, Hrvatska

2010 – 2014

ADMINISTRATIVE SECRETARY – GRAĐEVINARSTVO ČAUŠEVIĆ

Zagreb, Hrvatska

● OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

2018 – TRENUTAČNO – Zagreb, Hrvatska

Stručna specijalistica ekonomike energije i okoliša (struč.spec.oec.) – Ekonomski fakultet u Zagrebu

2017 – 2018 – Zagreb, Hrvatska

Stručna prvostupnica ekonomije (bacc.oec) – Ekonomski fakultet u Zagrebu

2013 – 2013 – Zagreb, Hrvatska

Programer poslovnih aplikacija-WEB DESIGN – Učilište Pro-Anima

● JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: **HRVATSKI**

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna produkcija	Govorna interakcija	
ENGLESKI	B2	B2	B2	B2	B2
NJEMAČKI	A1	A1	A1	A1	A1
SLOVENSKI	A1	A1	A1	A1	A1

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

● DIGITALNE VJEŠTINE

Windows | MS Office (Word Excel PowerPoint) | Internet | Rad na računalu | Vješto baratanje MS Office alatima | Photoshop | Komunikacijski programi (Skype Zoom TeamViewer)

● VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: **A**

Vozačka dozvola: **B**